

Digitaal denken en doen 2019-2022

Digitalisering als aanjager van **toekomstbestendige zorg**
voor ouderen en chronisch zieken

The logo for 'actiz' is displayed in white lowercase letters on a dark purple rectangular background. The background of the entire page features a photograph of an elderly person's hands holding a tablet. The tablet screen shows a green square with the text 'Digitaal denken & doen' and a graphic of four green squares arranged in a 2x2 grid, with the bottom-right square missing, creating a pixelated effect.

actiz

The logo for 'Digitaal denken & doen' is shown on a tablet screen. It consists of a green square containing the text 'Digitaal denken & doen' in white, followed by a graphic of four green squares in a 2x2 grid, with the bottom-right square missing.

Digitaal
denken
& doen

branchevereniging van zorgorganisaties

verpleeghuiszorg | zorg thuis | revalidatie en herstel | jeugd

Vooraf

De zorg is sterk in beweging. Als vereniging van zorgorganisaties stellen wij ons in dat verband voortdurend de vraag of onze visie nog valide en toekomstbestendig is. De transitie van de zorg is in volle gang en de dilemma's waar wij voor staan zijn pittig.

Zo neemt het aantal ouderen de komende twintig jaar fors toe, stijgt de behoefte aan zorg en worden de zorgvragen inhoudelijk complexer. Daarnaast zijn de beschikbare middelen schaars en lopen de personele tekorten sterk op. Doorgaan op de huidige voet is vastlopen¹; blijven denken en doen vanuit de bestaande situatie is ontoereikend voor de zorg die ActiZ-leden leveren. Het roer moet om. Niets doen is geen optie. Een digitale transformatie² is noodzakelijk om de zorg toekomstbestendig te maken.

De zorg van de toekomst richt zich niet langer alleen op ondersteuning bij ziek zijn. Het draait om de gezondheid van mensen. Voor gezonde personen speelt preventie een grote rol. Voor mensen met een zorgvraag betekent het de juiste ondersteuning om via deze route de kwaliteit van leven op het hoogst mogelijke niveau te houden. Deze nieuwe realiteit vraagt dat een mens in staat is om zich aan te passen aan een situatie die past bij hem of haar. Structuren en organisaties zijn ondergeschikt. Het gaat er altijd om te redeneren en te handelen vanuit de wensen, verwachtingen en mogelijkheden van mensen.

Zorgtechnologie, digitalisering en e-health spelen een cruciale rol. Ze bieden ouderen de mogelijkheid om hun zelfredzaamheid en bewegingsvrijheid te vergroten. Bovendien maken deze mogelijkheden

het werk voor zorgverleners aantrekkelijker, mits de organisatie dit faciliteert en ondersteunt. Toekomstbestendige zorg kan niet zonder groot-schalige inzet van technologie. Dat betekent dat de leden van ActiZ technologische innovaties massaal moeten omarmen.

Zorgtechnologie is een breed begrip dat moeilijk scherp te omlijnen valt. Het gaat zowel om instrumenten als om software. De betreffende middelen worden alleen of in combinatie gebruikt, met inbegrip van hulpmiddelen en software die voor een goede werking benodigd zijn. De middelen zijn bedoeld voor: diagnose, preventie, bewaking, behandeling of verlichting van ziekten.

Het begrip e-health is een containerbegrip. Het staat voor de toepassing van informatie- en communicatietechnologieën, met name internet-

¹ Rapport de Juiste Zorg op de Juiste Plek, Wie Durft! 2018, zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/04/06/de-juiste-zorg-op-de-juiste-plek>

² Onder 'digitale transformatie' wordt geen nieuw instrument of set aan instrumenten bedoeld, maar het wordt beschouwd als een geheel nieuwe wijze om met behulp van technologie de zorg geheel opnieuw te organiseren. Dit wordt goed gekarakteriseerd in een recent artikel van Pim de Wit, waarin hij schrijft: "[...] hoewel de naam het tegendeel doet vermoeden gaat digitale transformatie niet over technologie. Het gaat om hoe je een organisatie wordt waarbij de klant centraal staat. En digitaal de norm is."

technologie. De doelstelling ervan is om de gezondheid en gezondheidszorg te ondersteunen of te verbeteren.

De digitale transformatie gaat niet over technologie. Het gaat om hoe je een organisatie wordt waarbij de klant centraal staat. En digitaal de norm is. Hiervoor is het nodig de medewerkers te faciliteren en eigen regie te geven. Onze overtuiging is dat de manier waarop wij als sector in de nabije periode met digitalisering omgaan, bepalend zal zijn voor de zorg en zorgorganisaties de komende tien jaar. Daarom is een heldere visie op digitalisering nodig. Wij hebben ervoor gekozen in de visie geen vergezichten te geven. Gekozen is voor een insteek waarbij het mogelijk wordt om nu de juiste activiteiten te ontplooiën en voor bestuurders en professionals de samenhang tussen diverse acute vraagstukken weer te geven.

Dit document gaat in op de digitale visie 2019-2022. Het zet een stip op de horizon en biedt handelingsperspectief hoe daar te komen. De visie is onder regie van de Themacommissie Informatisering opgesteld. De visie houdt rekening met de strategische scenario's die het afgelopen jaar voor onze branche zijn uitgewerkt³. Gebruik is gemaakt van input van onze achterban verkregen vanuit verschillende interviews en regiodialogen. Tevens zijn gesprekken gevoerd met 'onze' IT-leveranciers. Daarnaast is aansluiting gezocht met landelijke 'digitale' ontwikkelingen en bouwt het voort op de informatievoorzieningsactiviteiten die de afgelopen jaren door ActiZ zijn uitgevoerd.

---

³ Rapport ActiZ: Met scenario's voorbereid op 2030, Scenario-analyse langdurige zorg dd. mei 2018

Bijvoorbeeld:

- Hoe zorg ik dat ik aan de eis voldoe om medio 2020 cliënten toegang tot hun digitale gegevens te geven?
- Hoe voldoe ik tijdig aantoonbaar aan NEN 7510 norm? Hoe zorg ik dat ik mobile first word in de bedrijfsvoering?
- Welke stappen moet ik nemen om een ECD-leverancier te kiezen?
- Hoe zorg ik dat ik echt in de cloud ga werken?
- Hoe zorg ik dat digitalisering cliënten echt gaat helpen en daarmee de nieuwe realiteit mogelijk maakt?

1. Ingrijpende veranderingen

Elke dag zetten de bijna 400 duizend medewerkers van ActiZ-leden zich in voor optimale zorg. Met hart en ziel. Het resultaat: een hoog niveau van zorg, waar we trots op kunnen zijn. Er is echter een fundamentele verandering nodig in denken en doen.

De zorg voor ouderen gaat ingrijpend veranderen. Dat staat vast. Het aantal 65-plussers stijgt de komende twintig jaar met 55% tot bijna 5 miljoen. Het aantal 90-plussers stijgt tegelijk met bijna 200% tot 340 duizend. Er is meer nodig om de ouderenzorg te hervormen dan alleen kortdurende actieprogramma's. Verder vooruit kijken is noodzakelijk. Volgens ActiZ verdient de fundamentele verandering van de zorg voor ouderen een soortgelijke brede, maatschappelijke aanpak als de huidige klimaattafels. De juiste inzet van digitalisering en technologie is noodzakelijk om veranderingen succesvol door te voeren.

In onze visie is digitale transformatie dan ook veel meer dan een aanjager voor efficiëntie, bedoeld om de betaalbaarheid van de zorg te borgen, de groeiende zorgvraag in te kunnen vullen en het oplopende

arbeidstekort te lijf te gaan (zie kadertekst). Het is vooral ook een belangrijk middel om de cliënt zijn zelfstandigheid te laten houden en daarbij benodigde zorg optimaal in te richten. Het biedt geweldige mogelijkheden om de zorg op een andere manier aan te bieden, de capaciteit van zorgverleners veel gericht in te zetten, cliënten zelf het stuur op hun leven te laten houden en een netwerk van formele en informele zorg soepel om de cliënten heen te organiseren.

Een en ander is geheel in lijn met de uitgangspunten van 'De Juiste Zorg op de Juiste Plek'⁴. De essentie daarvan is het **voorkomen** van (duurdere) zorg, het **verplaatsen** van zorg (dichter) bij mensen thuis en het **vervangen** van zorg door andere zorginnovatie, zoals e-health.

---

⁴ Rapport de Juiste Zorg op de Juiste Plek, Wie Durft! 2018, zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2018/04/06/de-juiste-zorg-op-de-juiste-plek>

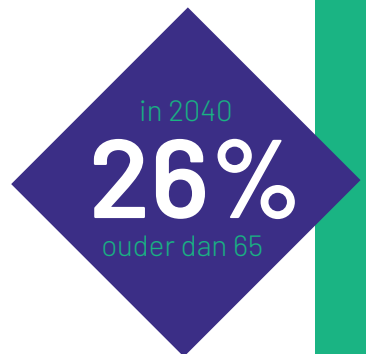
De feiten spreken voor zich

Onze cliënt verandert:

'Digitaal' is het nieuwe normaal in onze maatschappij. Veel van onze cliënten omarmen de mogelijkheden van hun smartphone of tablet. Daardoor veranderen ook hun verwachtingen over zorgverleners. Ze zien wat digitale technologie op tal van vlakken allemaal heel eenvoudig kan en gaan er simpelweg vanuit dat zorgverleners die opties ook zo eenvoudig ontsluiten. Gevoed door de eenvoud van allerlei apps op hun smartphone en tablet gaan ze ook op andere terreinen hoge of zelfs extreme eisen stellen ten aanzien van gemak, kosten en beschikbaarheid. De zorg loopt hier niet voorop – en onze specifieke branche evenmin – terwijl er tal van opties beschikbaar zijn of komen. Denk aan smartphones met gezondheids-apps, sensoren in de huiskamer, slimme meters en handige websites voor cliënten. In aansluiting daarop zet de Minister in 2019 echt in op het versnellen en verplichten van elektronische gegevensuitwisseling in de zorg⁵. Met programma's als MedMij en VIPP (InZicht) wordt organisatorisch, financieel en technisch ingezet op het vergroten van de "digitale" interactie tussen cliënt en zorgprofessional.

Onze gezondheidszorg verandert:

Nederland telt nu 8,5 miljoen personen met een chronische aandoening en dit aantal zal verder toenemen (Chronische aandoeningen zijn bijvoorbeeld artrose, diabetes, COPD, hartfalen en reuma). In 2040 is ruim 26% van de bevolking ouder dan 65 jaar, tegen nog geen 19% nu. Niet alleen het absolute aantal 65-plussers groeit, maar ook de complexiteit van hun ziekte neemt toe. Juist daarom is het mantra 'de juiste zorg op de juiste plek op het juiste moment' belangrijk: deze insteek is nodig om met de geschetste ontwikkelingen om te gaan. Daarbij vindt een verschuiving plaats van focus op ziekte naar aandacht voor de zogenoemde positieve gezondheid en preventie (Machteld Huber).

De arbeidsmarkt verandert:

De tijd van krimp is voorbij in onze sector. In een tijd waarin de beroepsbevolking juist afneemt, is behoefte aan veel nieuwe medewerkers. Concreet zullen 100 werkenden in 2040 voor 50 senioren zorgen (nu zijn er dat 32). De personele tekorten gaan oplopen van 30.000 medewerkers nu naar 64.000 in 2022. Ook het profiel van de medewerker krijgt een ander gezicht. Jongere generaties zoeken naar meer flexibiliteit. Daarnaast is de flexibele schil in Nederland (flexcontract en ZZP) gestegen tot 35% van de werkzame bevolking. Ook zal het aantal 50-64 jarigen – de grootste groep mantelzorgers – sterk afnemen. De werkdruk van de overgebleven zorgprofessionals en mantelzorgers zal stijgen.

⁵ Brief Minister: Versnellen en verplichten elektronische gegevensuitwisseling in de zorg.

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/12/20/kamerbrief-over-elektronische-gegevensuitwisseling-in-de-zorg>

2. Kunnen, willen en moeten

Als branche spelen we een hoofdrol in de geschetste veranderingen. Met een gezamenlijke digitale visie spelen we in op oplossingen voor de beschreven ontwikkelingen.

De kern van de ambitie:

“Of je als mens gezond bent of je hebt zorg nodig: iedereen wil een gelukkig leven. Als je situatie verandert, moet je kunnen vertrouwen op het zorgnetwerk om je heen (community, care en cure). De zorgverleners van de leden van ActiZ dragen bij aan dat vertrouwen.

Zij stellen de wens van de mens centraal en zetten digitale technologie in ten behoeve van hun gemak en comfort. Als ActiZ-leden gaan we sectorbreed versnellen in ons digitaal denken en doen. Zodat mensen met vertrouwen de regie over hun eigen leven houden.”

Drie uitdagingen

Hoe zetten we de ambitie van digitaal denken en doen op de juiste wijze om in daden? Zo'n verandering heeft alleen kans van slagen als burgers vertrouwen hebben in deze aanpassing.

Naar hun mening moet het gebruik van digitale technologie in goede handen zijn en verantwoord worden gebruikt. Daarbij zien we drie uitdagingen.

Drie uitdagingen

Een kwestie van **kunnen**: de juiste zorg op de juiste plek vereist digitalisering van diensten en informatie-uitwisseling

Digitale technologie biedt talloze mogelijkheden. Maar een goede en veilige uitwisseling van informatie is nodig om die digitale technologie verantwoord in te zetten. Op dit moment zijn de middelen daarvoor nog niet voldoende.

Medewerkers van de ActiZ-leden zijn elke dag actief in het veld. Zij kunnen, op basis van hun kennis, samen met huisartsen, ziekenhuizen en andere zorgaanbieders de (functionele) eisen definiëren voor een infrastructuur om informatie uit te wisselen.

Elke burger zoekt naar vertrouwen in de keuzes die hij/zij maakt. Die keuzes hangen af van de specifieke (thuis) situatie en de mogelijkheden thuis, in de wijk, in (regionale) netwerken en in multidisciplinaire teams. Ook hier geldt dat we vanuit de kennis en de relatie die we met cliënten hebben de rol van vertrouwenspersoon en adviseur invullen. Dat vergt verdieping in kennis en competenties.

Een kwestie van **willen**: cliënten ondersteunen om technologie niet langer als second best zien

Digitalisering van diensten, informatie-uitwisseling en technologie maken zorg in de toekomst op brede schaal mogelijk. Een goede infrastructuur met mooie tools is echter niet voldoende. Cliënten vragen en verwachten dat wij meegaan met digitale vernieuwingen van de zorg.

Er is vooral een verandering in de attitude nodig ten aanzien van digitalisering. Beleidsmakers, zorgprofessionals, bestuurders en ook het brede publiek kunnen technologie niet langer zien als een minderwaardige keuze. Het is een nieuwe mogelijkheid om cliënten te ondersteunen 24/7 desgewenst.

Als het nodig is, kunnen medewerkers direct inspelen op de wensen van cliënten. Kortom: de digitale transformatie helpt om cliënten beter van dienst te zijn, waardoor ze hun eigen leven meer zelfstandig vorm kunnen geven. Digitale technologie vormt de basis voor kwaliteit en gepersonaliseerde zorg, het is een voorwaarde voor toekomstbestendige zorg.

Een kwestie van **moeten**: zonder digitalisering dreigt de sector vast te lopen

De personele tekorten lopen op. Ook de werkdruk van zorgprofessionals en mantelzorgers stijgt. Zonder verandering loopt de sector vast.

Het gaat niet alleen om meer handen aan het bed, ook communicatie, inzicht in gegevens en aandacht voor de cliënt spelen een rol. Digitale technologie is bij uitstek geschikt om soepele afstemming tussen zorgverleners van verschillende organisaties te organiseren.

3. Ingrediënten voor succesvolle verandering

Om de verandering succesvol te laten verlopen werkt ActiZ de komende periode een digitaliseringsagenda uit. Die vindt op drie terreinen plaats.

1

Cliënten en zelfregie:

De digitale transformatie versterkt de positie van onze cliënten.

2

Organisatie en procesvoering:

De digitale transformatie versterkt de positie van onze zorgprofessionals, onze eigen organisaties en de procesvoering.

3

Multidisciplinaire en regionale samenwerking tussen zorgprofessionals:

De digitale transformatie versterkt de multidisciplinaire en regionale samenwerking tussen zorgprofessionals.

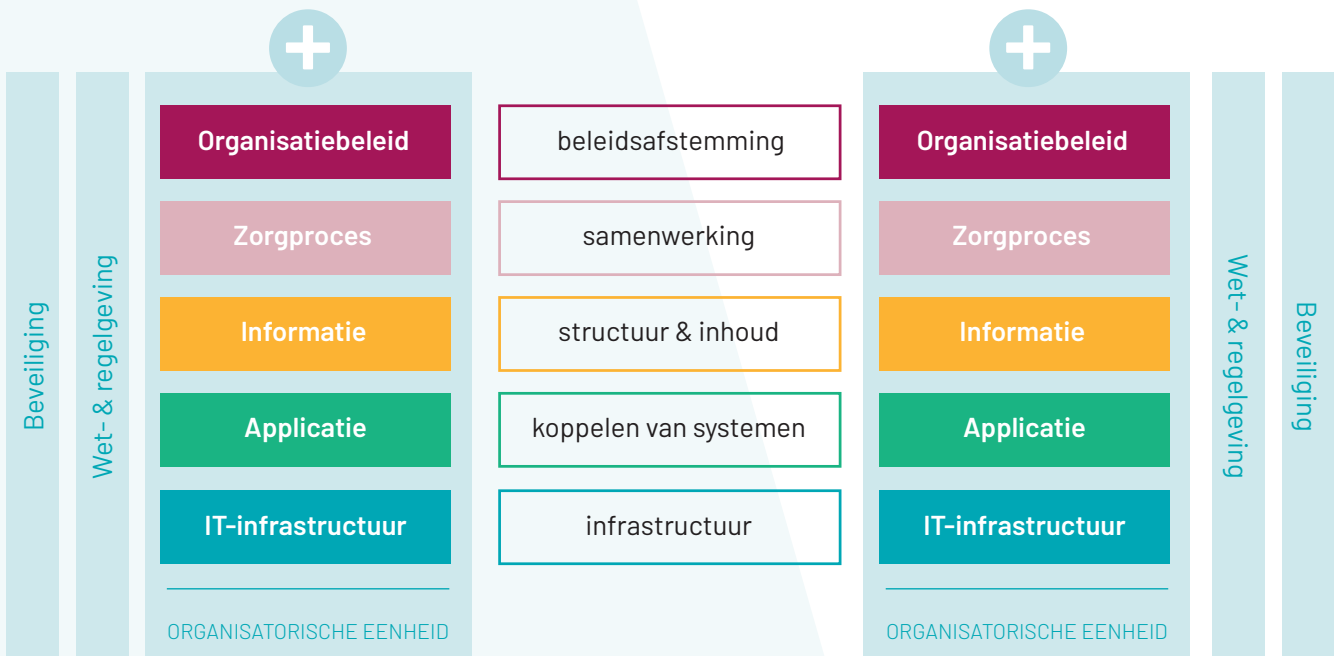
Deze digitaliseringsagenda omvat diverse thema's die in samenhang aandacht verdienen. Een aantal ervan vragen om een sectorbrede aanpak. Samen meer zaken ontwikkelen, samen optrekken met de leveranciers kan veel winst opleveren.

Andere onderwerpen spelen vooral een rol in de regio, waar het arbeidsmarkt vraagstuk en het ontwikkelen van doelgroepenbenaderingen in de wijk aan de orde is. Tenslotte ligt er een grote uitdaging voor individuele organisaties, waar de dagelijkse realiteit weinig speelruimte biedt. Organisaties zullen professionals moeten ondersteunen om de digitale transformatie bij cliënten vorm te laten krijgen.

Krachten bundelen en samen zaken organiseren kan dan helpen. Het belang van de diverse topics hangt ook samen met de 'digitale volwassenheid' van organisaties die in de praktijk nog erg verschilt. Dat hangt ook samen met het werkveld (Zorg Thuis, Revalidatie & Herstel en Wonen met Zorg).

We kunnen een aantal essentiële thema's identificeren. Bij al deze thema's spelen zaken op verschillende lagen die om aandacht vragen. De samenhang der dingen is daarbij van het grootste belang. Het vijflagenmodel van Nictiz maakt dit inzichtelijk.

Vijflagenmodel

De geïdentificeerde thema's:

1. Investeren in kennis en competenties

De sector moet digitale kennis en ervaring opbouwen en initiatieven oppakken om best practices te delen. De ledensamenstelling van ActiZ is divers en niet alle leden zijn even ver in het denken en doen over de inzet van technologie.

Om te zorgen dat de leden de competenties voor de toekomst ontwikkelen gaat ActiZ leden hierin faciliteren. Een optie is de oprichting van een academie. Een andere optie is de rol van de Chief Nurse Information Officer (CNIO) in de sector verbreden; zij kunnen een rol spelen in de verbinding tussen de verpleegkundige praktijk en het informatie domein. Een andere mogelijkheid is het opzetten van een intensieve ledencampagne om bewustwording te vergroten en onderling te delen.

2. Aansluiten bij landelijke standaarden voor elektronische gegevensuitwisseling, ze toepassen en door ontwikkelen

Standaardisering verbetert de elektronische gegevensuitwisseling. De uitwisseling is de basis voor communicatie tussen partijen die betrokken zijn bij netwerkzorg met cliënten. Dat vraagt om eenduidigheid op drie terreinen: de inhoud van de informatie, de wijze van verzending en de 'snelweg' waarover deze wordt verzonden.

Standaardisatie vereist dat wij als sector digitaal professionaliseren op de (zorg) inhoud. Randvoorwaarden daarbij zijn protocollering en doorontwikkeling van richtlijnen door professionals. Standaardisatie betekent ook digitaal professionaliseren op technisch gebied.

Daarbij gaat het om het meedenken en ontwikkelen van zorginformatiebouwstenen.

Bij standaardisering moeten we niet de illusie hebben dat die met een big bang is geregeld. In dat geval lopen we het risico om te stranden in theoretische schoonheid. Een standaard die wellicht nog niet voor alle gevallen het ultieme antwoord is, is beter dan een jaar vertraging oplopen. Standaardisering is een thema dat om een landelijke aanpak vraagt.

3. Regionaal verkenningen en pilots starten rondom PGO's

De zorg is steeds meer een netwerk waarin partijen samenwerken. Om dat goed te laten functioneren moet informatie worden uitgewisseld vanuit het perspectief van de cliënt in plaats van uit de leefwereld van de zorgprofessional.

Deze netwerkzorg vraagt nadrukkelijk om meer dan elektronische overdracht van informatie. Het komt pas echt van de grond als we de stap maken van informeren naar organiseren en communiceren. Een cruciale as in de zorg aan mensen in hun thuis-situatie is de samenwerking tussen cliënt en zijn omgeving, wijkverpleging en huisarts. Deze samenwerking willen wij steunen door met de beroeps- en brancheorganisatie van de huisartsen samen te werken.

De digitale transformatie biedt ook de mogelijkheid om positieve gezondheid meer gestalte te geven, en juist onze professionals kunnen daar een rol inspelen. Het vraagt immers een transformatie van de burger: van dokter naar cliënt.

4. E-health door ontwikkelen en opschalen

Het toepassen van e-health in onze sector gaat (te) langzaam. Gezien de uitdaging waar wij de komende jaren voor staan, moet dit veranderen. E-health kan bovendien bijdragen aan een omkering van

de zorgprocessen: de cliënt als eigenaar en regisseur van zijn leven en gezondheid.

5. Minimale basis ICT-niveau vaststellen en realiseren voor iedereen in de sector

Als sector gaan we een minimaal basisniveau digitale technologie voor alle organisaties definiëren. Vervolgens geven we handreikingen om dit niveau te realiseren en te handhaven.

Momenteel zijn de verschillen in onze sector op het gebied van ICT-voorzieningen nog vrij groot. Sommige organisaties werken met papieren dossiers, terwijl andere samen met leveranciers artificial intelligence (AI) inbouwen in het zorgdossier. Om alles te realiseren op dit vlak met name wat betreft de infrastructuur kan samenwerken een uitkomst zijn om het betaalbaar en uitvoerbaar te krijgen.

6. Samenwerking en elkaar opzoeken voor sterke positie ten opzichte van technologieleveranciers

De leden van ActiZ blijven zelf in de lead bij de toepassing van digitale technologie. Ze laten zich niet leiden door de aanbieders ervan. Daarbij is het ook zaak te voorkomen dat ze in een lock-in situatie terecht komen, waardoor ze niet van leverancier kunnen veranderen. Samenwerking en elkaar opzoeken is cruciaal.

Dat vergt onder meer goed inzicht in marktontwikkelingen en beschikbare oplossingen met hun voor- en nadelen. Tegen die achtergrond wordt de komende jaren ingezet op het fundamenteel herontwerp van de klassieke elektronische cliëntendossiers (ECD) voor onze sector: "Van ECD naar een Professionele Omgeving."

4. Aan de slag

Zwemmen leer je niet uit een lesboekje maar in het diepe. Dat is in zekere zin ook van toepassing op de digitale transformatie van de zorg.

Alle ActiZ-leden gaan aan de slag met organische en kortcyclische verbeteringen. Dat is de beste optie in een complexe en snel veranderende wereld en om in co-creatie met gebruikers en cliënten tot tastbare resultaten te komen. Het levert vaak meer op dan een groots veranderplan op een centrale IT-ontwikkelafdeling. Ook gaat het erom dat de digitaliseringsactiviteiten en thema's voldoende samenhang vertonen en aansluiten bij het grotere achterliggende doel zoals in dit document geschetst.

ActiZ gaat voor kwaliteit, daar maakt een digitale transformatie onderdeel vanuit. De beweging wordt verder ingezet.

Juist voor die samenhang is goed leiderschap essentieel. Deze visie en de digitaliseringsagenda zoals weergegeven in de bijlage geeft bestuurders het toekomstperspectief om dat leiderschap op zich te nemen. De taak voor bestuurders is nu in woord en daad laten zien hoe ze dat vertalen naar strategie en actieplan.

**Digitaal
denken
& doen**

Bijlage 01

Digitaliseringsagenda 2019-2022

Een digitaliseringsvisie zonder actie heeft geen waarde. Uiteindelijk gaat het om het “doen”. In deze digitaliseringsagenda worden visie en actie aan elkaar verbonden. De digitaliseringsagenda is een dynamisch document en wordt steeds verder uitgewerkt. Op vraag en aan-geven van leden kunnen er zaken worden ontwikkeld of georganiseerd, of juist niet meer.

De digitaliseringsagenda is opgedeeld in de in de visie opgesomde drie domeinen:

De digitaliseringsagenda is een verzameling van handvatten en hulpmiddelen die u kunt gebruiken. ActiZ is een grote vereniging met veel leden waarin de mate van digitalisering verschilt. Dientengevolge zullen we ook verschillende zaken ontwikkelen, wat past bij verschillende fasen van digitalisering. Om vast te stellen in welke ontwikkelfase uw organisatie zich bevindt is een zelfdiagnose instrument

ontwikkeld. Met deze quickscan krijgt u niet alleen inzicht in de mate van digitalisering van uw organisatie, maar krijgt u ook tips aangereikt hoe verdere stappen te zetten. U kunt dit instrument ook door meerdere mensen van uw organisatie laten invullen (bijv. het MT) om inzicht te krijgen hoe u gezamenlijk naar uw organisatie kijkt. [Publicatie september 2019](#).

Domein 1:

Cliënten/burgers en zelfregie

De activiteiten in dit domein sluiten aan op het versterken van de positie van cliënten.

Het doel is dat wij als sector toewerken naar een situatie waarin waarden als meedoen en zelfregie voorop staan voor onze cliënten. Beter digitaal inzicht in gezondheidsgegevens draagt hieraan bij. Wij als zorgorganisaties dragen bij aan meer zelfregie van cliënten door digitaal met hen samen te werken. Onze professionals ondersteunen cliënten om zelfregie te houden.

A. Digitale transformatie

Boven de drie bovengenoemde domeinen hangt de visie en de daarmee samenhangende opdracht tot digitale transformatie. Onder 'digitale transformatie' wordt geen nieuw instrument of set aan instrumenten verstaan, maar het wordt gezien als een geheel nieuwe wijze om met behulp van technologie de zorg geheel anders te organiseren. Dit wordt goed gekarakteriseerd in een artikel van Pim de Wit, waarin hij schrijft: "[...] hoewel de naam het tegendeel doet vermoeden gaat digitale transformatie niet over technologie. Het gaat om hoe je een organisatie wordt waarbij de klant centraal staat. En digitaal de norm is."

Er bestaan in de zorgsector in Nederland verschillende trends, denk bijvoorbeeld aan de verschuiving van de tweede naar de eerste en de nulde lijn, waarbij technologie een faciliterende rol speelt of het proces kan versnellen dan wel verbeteren. Promotors van een digitale transformatie in de zorg stellen dat door het organiseren van de zorg rondom slimme technologie, de cliënt centraal gesteld kan worden, de kwaliteit kan worden verbeterd, de kostengroei kan worden beheerst en de schaarse arbeid in de zorg effectiever kan worden ingezet. En daar gaan we voor!

Wat vraagt dit van individuele leden?

Leden geven digitalisering een plaats in hun visie. En geven in hun organisatie de digitale transformatie vorm, met als belangrijkste uitgangspunt de cliënt en medewerker centraal. Samen beslissen en het respecteren van het eigenaarschap van de cliënt worden gemeengoed in de organisatie. Dit wordt versterkt en ondersteund door de digitale mogelijkheden.

Wat doet ActiZ:

De themacommissie Informatisering, het bestuur, kerngroepen, de themacommissie Arbeid en leden en leveranciers en stakeholders hebben de visie aangescherpt. Hierin zijn de uitgangspunten en voorwaarden geformuleerd waarmee de visie in de praktijk gebracht kan worden.

ActiZ start een academie van waaruit met blended learning de verschillende onderwerpen op verschillende wijzen worden belicht. De werkvormen zijn divers zoals een masterclass of workshop, een webinar of videocollege en andere werkvormen.

Vanuit de visie worden masterclasses *Digitale transformatie hoe doe ik dat?* aangeboden en workshops *Hoe vertaal ik de visie digitaal denken en doen in mijn eigen organisatie?* Ook wordt een lezing over ervaringen uit een andere sector georganiseerd (bijv. vanuit de bankwereld).

De academie heeft ook een onderdeel *Ledenvoorleden*. Opzet is om een groep te starten met koplopers in onze sector, die elkaar kunnen versterken, signalen kunnen afgeven waar we gezamenlijk acties voor opzetten, krachtenbundeling en trendsettend voor de sector. Spin off is kennis, goede voorbeelden en lessons learned ontsluiten voor de rest van de vereniging.

- Visie Digitaal denken en doen: [publicatie november 2019](#).
- Filmpje over de visie Digitaal denken en doen: [publicatie voor 18 september 2019](#).

B. Ontsluiten van gezondheidsgegevens ten behoeve van cliënten 2019-2022

In alle zorgsectoren zal landelijk uiterlijk 2020 'cliënt in regie' een essentieel uitgangspunt vormen voor de digitalisering van de zorg. De overheid heeft hiervoor via VIPP-programma's middelen vrijgemaakt. De ziekenhuizen en de GGZ zijn bezig met het ontsluiten van gezondheidsgegevens. Wij hebben als sector de subsidie ook toegekend gekregen en ons daarmee verplicht het VIPP-Care (InZicht) programma uit te voeren. VIPP-care (InZicht) betekent dat onze cliënten digitaal de beschikking krijgen over hun gezondheidsgegevens. De impact van VIPP is groot. Niet alleen voor ActiZ, zorgorganisaties, hun medewerkers, cliënten maar ook bijvoorbeeld voor de softwareleveranciers. Het programma MedMij wordt onder auspiciën van het Informatieberaad (VWS) uitgevoerd. MedMij heeft geresulteerd in een afsprakenstelsel voor persoonlijke gezondheidsomgevingen (PGO's) waarin burgers hun medische gegevens kunnen inzien en beheren (ongeacht zorgaanbieder). MedMij levert zelf geen PGO's op. Dat moet de markt doen. Burgers kunnen de komende jaren zelf een keuze maken voor een eigen PGO.

Wij staan als sector achter de doelstellingen van VIPP en het ontsluiten van gezondheidsgegevens ten behoeve van cliënten. Immers willen we komen tot samen beslissen dan is het van belang dat ook de cliënt beschikt over de informatie die over hem bekend is, als de cliënt dat wil.

Wat doen individuele leden?

De leden van ActiZ werken aan de implementatie van informatie (gegevens) standaarden en aan het aanpassen van procedures, systemen en organisatie om de gegevens aan de PGO van een cliënt te kunnen leveren. Het vraagt immers een aanpassing van werkprocessen en een cultuurverandering. Veel ervaring zal worden opgedaan vanuit de zorgorganisaties in de proefregio's die zich in 2019 en verder richten op het PGO. PGO is een verplicht onderdeel van de VIPP regeling InZicht. Wettelijk is vastgelegd dat cliënten hun eigen gegevens digitaal kunnen ontvangen van de zorgaanbieder. Het onderwerp PGO heeft een direct raakvlak met het herontwerp van de klassieke elektronische cliëntendossiers (ECD): "*Van ECD naar een Professionele Omgeving*" (zie uitwerking Organisatie en procesvoering).

Ook leden zullen het gebruik van PGO's kunnen stimuleren en door medewerkers de cliënten ermee helpen, opdat de eigen regie en zelfredzaamheid en zelfstandigheid langer wordt gestimuleerd.

Wat doet ActiZ:

De leden worden op landelijk niveau door ActiZ vertegenwoordigd, om de regeling InZicht tot een succes te maken. De signalen en knelpunten vanuit de proeftuinen worden gedeeld en aangekaart, zowel direct met de verantwoordelijken bij VWS, als ook via het Informatieberaad.

Daarnaast faciliteert ActiZ de uitvoering van subsidieregeling InZicht. ActiZ organiseert al geruime tijd Versnellingskamers als voorbereiding op de gegevensuitwisseling met de cliënten. ActiZ organiseert voorlichtingsbijeenkomsten over de regeling InZicht nadat deze begin september is gepubliceerd in de Staatscourant. ActiZ organiseert samen met VGN en Zorgthuisnl een helpdesk voor leden en neemt deel aan de stuurgroep van het landelijk Programmabureau dat vanaf september 2019 is gestart. Het landelijk ondersteuningsbureau is gehuisvest bij ActiZ, waardoor er korte lijnen zijn.

Ook zal ActiZ een rol nemen in het bundelen van vragen vanuit leden richting ECD-leveranciers.

Ook in MedMij worden de leden op landelijk niveau door ActiZ vertegenwoordigd in de eigenaarsraad. Daarbij worden actief de belangen behartigd op onderwerpen die samenhangen met het PGO. Dat is nodig gezien de complexiteit en de potentiële impact van dit programma (niet alleen op onze leden maar ook zorginhoudelijk en op onze cliënten).

GTS (Gespecificeerde Toestemming): ActiZ heeft de leden vertegenwoordigd in de stuurgroep. Dit proces is bijna afgerond met de oprichting van de Online toestemmingsvoorziening (OTV). Hiermee kunnen burgers op 1 plaats aangegeven wie wat mag uitwisselen. Leveranciers van EPD's en ECD's koppelen dan met de OTV. Recent is dit on hold gezet. ActiZ volgt de verdere ontwikkeling.

Samenhang: ActiZ zit in verschillende stuurgroepen en gremia en zal mede bewaken dat er een samenhangend netwerk model komt met PGO en isd/iWlz (architectuur/infrastructuur).

Vanuit de academie wordt met een nog te kiezen werkvorm toegelicht welke lessen de proeftuinen hebben opgeleverd over de uitwisseling van gegevens met cliënten en dit wordt uitgediept naar behoefte. Ook wordt op vraag kennis verspreid over PGO en het MedMij afsprakenstelsel.

Ledenvoorleden: tevens kunnen er bijeenkomsten worden georganiseerd om uit te wisselen hoe medewerkers kunnen worden voorbereid op de uitwisseling van de gegevens met de cliënten.

C. Ontwikkeling e-health 2019-2022

Het toepassen van e-health in onze sector gaat (te) langzaam, gezien de uitdaging waar wij de komende jaren voor staan. In het hoofdlijnenakkoord wijkverpleging 2019-2022 zijn specifieke afspraken gemaakt over e-health en technologie. In het akkoord is aangegeven dat het doel van de inzet van technologie een transitie is naar digitale zorg door een omkering van de zorgprocessen: de cliënt is eigenaar en regisseur van zijn leven en gezondheid.

De zorgverlener (ook de behandelaar) is hierbij zijn of haar coach. Afspraken zijn vastgelegd om uit te voeren in het kader van het akkoord, waaronder:

- A. Waar digitale ondersteuning consistent en aantoonbaar veilig, effectief en doelmatig is en bijdraagt aan de waarde voor cliënten zal dit onderdeel worden van kwaliteitsstandaarden. Onderzoek wordt gestimuleerd naar de effectiviteit en de doelmatigheid van innovaties, waaronder e-health;
- B. Goede e-health praktijkvoorbeelden dienen actief te worden uitgewisseld en opgeschaald;
- C. Zorgverzekeraars en zorgaanbieders nemen in de contractering standaard e-health toepassingen en innovatieve mogelijkheden op;
- D. Met de NZA worden de nog bestaande belemmeringen in de bekostiging van innovatieve toepassingen geïventariseerd en worden acties uitgezet om deze weg te nemen.

Ook in de verpleeghuissector is - onder meer via 'Thuis in het verpleeghuis': Waardigheid en Trots op locatie - veel aandacht voor opschaling van succesvolle technologie en het wegnemen van belemmeringen voor opschaling. Welke voorbeelden leveren een substantiële bijdrage aan het dichtenvan de zorgkloof? Dit is een puzzel die gelegd moet worden in een interactie tussen de leden en het bureau, waarbij uitwisseling en kennis delen een belangrijke rol speelt.

Wat doen individuele leden?

De toepassing en opschaling van e-health is een zaak en een taak voor professionals, waarbij zorgorganisaties dit ondersteunen en mogelijk maken. Zorgorganisaties en hun medewerkers zullen naar hun cliënten toe steeds actiever op dit dossier acteren. De tijd van het uitvoeren van kleinschalige pilots is voorbij. De stap naar opschaling dient de komende jaren te worden gemaakt. Niet alleen ten behoeve van de Juiste Zorg Op de Juiste Plek maar zeker ook door de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De trend dat in de contractering e-health actief wordt meegenomen zet door. De roep vanuit de cliënten begint eveneens sterker te worden.

Wij kunnen onze cliënten echt helpen op het gebied van e-health vanuit de unieke (vertrouwens-) positie die onze zorgprofessionals hebben.

Wat doet ActiZ:

ActiZ faciliteert ontsluiting van kennis en zal dit via de website verspreiden. Zo is er al veel bekend bij universiteiten, hogescholen, Vilans, Nictiz, Zorg voor Nu etc. In voortdurende dialoog met leden kennis ophalen en delen en verspreiden, en hiaten of knelpunten ophalen en daarvoor oplossing zoeken of laten ontwikkelen.

ActiZ is trekker van de e-health en technologie paragraaf uit het HLA. En vervult ook een rol in de zorginkoop en het wegnemen van belemmeringen in de bekostiging.

SET (Stimuleringsregeling e-health Thuis): ActiZ volgt het verloop, en geeft signalen en klachten van de leden aan bij VWS. Er wordt getracht om een meer werkbare regeling te bewerkstelligen, desnoods bij onvoldoende effect de Kamer in stelling brengen.

Goede voorbeelden uit de subsidieregeling SET delen met de leden.

Business Cases van een aantal van deze voorbeelden uit de SET regeling laten opstellen, met als doel de opschaling verder te versterken.

Vervolg challenge technologie in verpleeghuizen, een wedstrijd welke toepassing het meest effectief en innovatief is. Hieruit zijn goede voorbeelden te destilleren die ActiZ deelt met de leden.

Uitgangspunten bekostiging (e-health en ook benodigde basis infrastructuur en gegevens-uitwisseling) vaststellen voor wijkverpleging en samen met kerngroep Zorg Thuis bewerkstelligen. Samen met de vliegwielfcoalitie van Patiënten Federatie Nederland (PFN) opschaling van bewezen effectieve toepassingen aanjagen.

De interoperabiliteit tussen verschillende e-health technieken vergroten door het opstellen van een convenant open protocollen en zoveel mogelijk (koepels van) leveranciers hierin mee krijgen. We willen concurrentie op functionaliteit niet op uitwisseling gegevens.

Collectieve inkoop behoefte van leden en mogelijkheden onderzoeken. Ook hier kunnen Ledenvoorleden initiatieven worden ontplooid.

Platform innovatie voor innovatiemanagers met als doel het delen van ervaringen en kennis-uitwisseling.

Domein 2:

Organisatie en procesvoering

De digitaliseringsactiviteiten in dit domein gaan in op het versterken van zorgprofessionals, de procesvoering en de positie van onze eigen organisaties.

Het doel is dat wij als sector toewerken naar een situatie waarbij onze leden een minimaal basis digitaliseringsniveau hebben bereikt, en bovenal dat wij als sector digitaal "fit en innovatief" klaar zijn voor de toekomst.

A. Kennis opbouwen digitalisering, vergroten en opleiden digitale vaardigheden met visie

De kennis over digitalisering die aanwezig is in onze sector kan verder opgebouwd. Het gaat daarbij niet om "technisch knoppenkennis" maar juist om het opbouwen van vaardigheden gericht op het "digitaal denken en doen." Denk aan hoe digitalisering met visie toe te passen (incl. de procesverandering die daarmee samenhangt). De komende jaren wordt ingezet om de digitale vaardigheden en aandacht hiervoor in opleidingen te vergroten. Het thema is voor iedereen die actief is in de sector van belang: van (zorg)professionals tot bestuurder. Actie op dit punt dient plaats te vinden richting zorgorganisaties, onderwijs, beroepsorganisaties, kennisinstellingen en anderen. Om de digitale vaardigheden in de sector te vergroten kunnen wij gebruik maken van de reeds beschikbare voorzieningen en de reguliere opleidings- en kennisinfrastructuur. Dit zal echter niet genoeg zijn. Als sector gaan wij planmatig te werk om de digitale vaardigheden te vergroten om voorbereid te zijn op de toekomst.

Wat doen individuele leden?

Opleiden en het vergroten van digitale vaardigheden is een onderwerp dat belangrijk is voor elke zorgorganisatie. Het is onderdeel van de 'normale' HR-cyclus. Zorgorganisaties zullen de komende jaren meer dan ooit actief op dit thema acteren. Vele zorgorganisaties zijn zich hiervan bewust en concreet bezig met digitale vaardigheden.

Wat doet ActiZ:

In 2019 werkt ActiZ met leden concreet en praktisch het thema 'informatisering/digitalisering' en professionals uit met de gewenste acties bijvoorbeeld richting onderwijs, beroepsorganisaties, kennisinstellingen en anderen.

I-nurse: brochure uitgebracht en een vervolg organiseren. Er is behoefte aan onderlinge uitwisseling via de academie een Ledenvoorleden activiteit organiseren.

Chief Nurse Informatie Officer (CNIO): eenzelfde traject voor de CNIO organiseren als met de I-nurse.

Goede voorbeelden delen: hoe cliënten en medewerkers kunnen worden gefaciliteerd om implementatie van nieuwe technologie succesvol te laten verlopen.

In samenwerking met stakeholders werkt ActiZ uit wat professioneel eigenaarschap en leiderschap i.r.t. digitalisering en technologie betekent:

- Bij én met ROC's en Hogescholen wordt onderzocht in hoeverre de curricula voldoende aandacht en de juiste aandacht besteden aan digitale vaardigheden en professioneel eigenaarschap/leiderschap. Dit afgestemd op wat beroepsorganisaties al doen. We gaan onderzoeken of de site www.digitaalvaardig.nl voldoende aanknopingspunten biedt om aan te sluiten bij de nieuwe beroepsprofielen van professionals en de competenties die vereist zijn bij professioneel eigenaarschap/leiderschap. Zo nodig biedt ActiZ ondersteuning aan de ontwikkeling van deze site.

Academie: het doel is kennis overdragen, handvatten bieden, vaardigheden trainen door blended learning op geleide van de vraag en behoefte van leden. Op de rol staat onder andere:

- workshop visie vertalen naar eigen organisatie
- digitale transformatie hoe doe ik dat?
- bijeenkomst/ronde tafel herontwerp professionele omgeving en marktverkenning ECD's

B. Generieke basisinfrastructuur 2019-2022

Zorgorganisaties beschikken over een ICT-infrastructuur en -organisatie die het gebruik van technologie faciliteert. Zorgorganisaties staan voor een grote opgave op het gebied van de generieke basisinfrastructuur. Zo dient de basis ICT-infrastructuur toekomst vast te zijn, aantoonbaar veilig en tegelijkertijd betaalbaar te blijven. Belangrijk is een minimaal basisniveau ICT-infrastructuur voor organisaties te definiëren. Anders gezegd, wij zullen als sector structureel werken aan de ICT-infrastructuur van morgen, die nieuwe oplossingen verwelkomt en faciliteert. Dit is niet eenvoudig. Het investeren in ICT die hierbij past vergt veel tijd en kennis. Daarbij hebben (kleinere) zorgorganisaties behoefte aan handreikingen gebaseerd op best practices die goed aangeven hoe te komen tot een adequate basisinfrastructuur van ICT.

Wat doen individuele leden?

Alle zorgorganisaties zullen de komende jaren structureel werken aan de ICT-infrastructuur van morgen, die nieuwe oplossingen verwelkomt en faciliteert. Verwacht wordt dat een deel van de zorgorganisaties een extra inspanning zal moeten verrichten de basisinfrastructuur op orde te krijgen.

Wat doet ActiZ:

ActiZ zet twee onderzoeken uit om te komen tot het definiëren van een minimaal basisniveau ICT-infrastructuur.

Onderzoek naar benodigde generieke basisstructuur voor de wijkverpleging, de huidige stavaza van de infrastructuur en een advies hoe van huidige naar gewenste basis op orde te komen. [Planning afronding november 2019.](#)

Onderzoek naar benodigde generieke basisstructuur voor de verpleeghuiszorg, de huidige stavaza van de infrastructuur en een advies hoe van huidige naar gewenste basis op orde te komen. [Planning begin 2020.](#)

ActiZ gaat vervolgens aan de slag met de gegeven adviezen.

Handreiking wat te doen om te komen tot een deel van de basisinfrastructuur. [Planning afgerond eind 2019.](#) Dit wordt samen met leden ontwikkeld, daarvoor worden bijeenkomsten georganiseerd tweede helft 2019, onderdeel van Ledenvoorleden. Vanuit de academie zal getoetst worden welke andere werkvormen leden helpen bij het realiseren van een minimale toekomstbestendige basis. Ook de samenhang in het geheel (iWlz , iSD uitwerking samenhang PGO en burgerportaal gemeenten, KIK-V). Een ronde tafelbijeenkomst om uit te wisselen welke bewegingen, overnames en investeerders zich op de markt bewegen en duiding van de mogelijke gevolgen daarvan voor de leden (Ledenvoorleden). Ook zal een vorm gezocht worden om de wet- en regelgeving die gevolgen heeft op dit onderwerp overzichtelijk en periodiek bij te houden met een vertaling naar de praktijk.

C. Professionele omgevingen 2019-2022

Een belangrijke beweging in de afgelopen periode is de versterking van de rol van de cliënt in het zorgproces. In zijn algemeenheid is dit een beweging naar netwerkzorg met meer regelruimte in de relatie tussen cliënt, familie en professionals. Deze beweging dwingt zorgorganisaties tot anders en open organiseren om het integrale cliëntbeeld voor alle, bij de cliënt betrokken zorgprofessionals te faciliteren. De volgende generatie elektronische dossiers voor professionals moeten de kenmerken hebben die passen bij deze ontwikkeling. Samenvattend vraagt dit de komende jaren om een fundamenteel herontwerp van de klassieke elektronische cliëntendossiers (ECD) voor onze sector: *“Van ECD naar een Professionele Omgeving”*.

Wat doen individuele leden?

De ActiZ-leden zullen de komende jaren blijvend investeren in de ontwikkeling van professionele omgevingen. Ze kunnen daartoe mede op basis van het ontwerp met softwareleveranciers, andere zorgorganisaties en met professionals in gesprek gaan en zo de juiste keuzes te maken in de (verdere) ontwikkeling van de professionele omgeving of de selectie van nieuwe oplossingen.

Wat doet ActiZ:

Herontwerp: ActiZ en VGN hebben de handen ineen geslagen voor het opstellen van een toekomstig ontwerp voor een professionele online zorg- en behandelomgeving. Dit ontwerp dient als vervanging van het huidige programma van eisen voor het ECD in de VVT en de VG. Het beschrijft de werkings- en ontwerpprincipes van zo'n professionele omgeving. Het herontwerp komt tot stand op basis van raadpleging van leden en leveranciers en wordt vergezeld door een handreiking voor bestuurders, IT managers respectievelijk professionals.

[Planning november 2019.](#)

Marktscan: in 2019 is door ActiZ een analyse uitgevoerd naar een eerste beeld van de toekomstgerichtheid van de huidige in de markt beschikbare ECD's / leveranciers. [Publicatie juli 2019.](#)

Verdieping marktscan: meer inzicht op ontwikkelcapaciteit van leveranciers is nodig om te weten wie goed en snel gegevens kan uitwisselen en wie een dergelijk nieuw ontwerp van een professionele omgeving kan realiseren. Van invloed op de ontwikkelcapaciteit van leveranciers is de mate waarin leveranciers daarin willen en kunnen investeren. De bewegingen op de financiële markt zijn al in de marktscan opgenomen. Deze zal ActiZ regelmatig voorzien van een update, zodat leden deze kennis kunnen benutten bij hun keuze van een nieuw pakket. De andere belangrijke factor op de ontwikkelintenties is de technische architectuur van het ECD. Vraag bundeling van leden is hierin belangrijk. Leveranciers geven aan geen vernieuwingen door te voeren als niet duidelijk is dat klanten hierom vragen en dit gaan gebruiken. ActiZ onderzoekt de slagingskans van gezamenlijke vraagarticulatie van leden per leverancier, zowel wat betreft gewenste vernieuwingen als een technische scan. Hier wordt een plan voor uitgewerkt. [Planning eind 2019.](#)

Academie: toelichting op het herontwerp en de marktscan in verschillende werkvormen.

D. Innovatief gebruik van data

Elke dag registreren wij grote hoeveelheden gegevens tijdens de uitvoering van onze (zorg) activiteiten. Wij beschikken over heel veel data (gestructureerd en ongestructureerd). Data wordt wel eens het "goud" van deze tijd genoemd. Zonder data kunnen wij geen goede zorg verlenen. Tegelijkertijd is data, of anders gezegd het registreren en de administratieve druk momenteel een grote bron van ergernis. Als sector kunnen wij veel meer doen met het innovatief gebruik van data. Het toepassen van 'artificial intelligence', 'machine learning' en 'bigdata' is ook voor onze sector veelbelovend. De technologische ontwikkelingen op het gebied van data gaan erg snel. Verder investeren in het innovatief gebruik van data is de komende jaren belangrijk. Ons standpunt bij het gebruik van innovatief gebruik van data is dat wij in alle gevallen blijvend integer en veilig met data omgaan. Daarbij dient de (zorg)professional, cliënt en nog breder de maatschappij te profiteren van het innovatief gebruik van data.

Wat doen individuele leden?

Het innovatief gebruik van data is bij uitstek een taak en hulpmiddel voor zorgorganisaties. Verwacht wordt dat zorgorganisaties de komende jaren steeds actiever op dit onderwerp gaan acteren. Velen zijn al dan niet samen met bijvoorbeeld ICT-leveranciers, onderwijsinstellingen, cliënten en/of regiopartners al bezig met experimenteren. Hierbij is aandacht voor de afstemming van registratie zeer belangrijk. De zeggenschap en betekenis van data valt of staat immers met de kwaliteit daarvan.

Wat doet ActiZ:

ActiZ formuleert, ontwikkelt en implementeert samen met de leden beleid op het gebied van dataverzameling en data-analyse. Waaronder databronnen exploreren en nieuwe methoden stimuleren. Een ontwikkelagenda opstellen en van data eilandjes naar een integraal, dynamisch data platform migreren. Om daarmee informatie vragen te beantwoorden (CAO, arbeidsmarkt, verpleeghuiszorg in- door- en uitstroomgegevens, spiegelinformatie wijkverpleging, medewerker monitor). Ontsluiten van informatie via een dashboard ActiZ Kijk op Data. [Planning ALV november 2019](#).

Deelname aan KIK-V (Keteninformatie Kwaliteit Verpleeghuiszorg) om belangen te behartigen en naar een mooie toekomstige oplossing toe te werken. Van de kortetermijnoplossing de data benutten en gemakkelijk ontsluiten voor leden.

Indicatoren kwaliteitskaders: ActiZ speelt een rol bij het faciliteren van het aanleveren van afgesproken indicatoren vanuit kwaliteitskaders. ActiZ pleit daarbij steeds voor de afgesproken principes zoals registratie aan de bron.

Kennis opbouwen innovatief gebruik data: Ledenvoorleden inzet van data voor verbetering van de zorg in de eigen organisatie, uitwisseling van ervaringen en tips.

Domein 3:

Multidisciplinaire en regionale samenwerking zorgprofessionals

De digitaliseringsactiviteiten in dit domein gaan in op het versterken van de multidisciplinaire en regionale samenwerking tussen zorgprofessionals. De multidisciplinaire samenwerking is gericht op de ondersteuning door professionals van de cliënt om het zelf te blijven doen.

Het doel is dat wij als sector toewerken naar een situatie waarbij elektronische gegevensuitwisseling en digitale communicatie om netwerkzorg en regionale samenwerking te faciliteren “het nieuwe normaal” wordt.

A. Versnellen en verplichten elektronische gegevensuitwisseling 2019-2022

Goede en tijdige gegevensuitwisseling tussen zorgprofessionals onderling is nodig voor goede kwaliteit van zorg. Zorgverleners beschikken in het zorgnetwerk en regio waarin zij actief zijn te vaak niet over de juiste informatie op de juiste plek. Door gebrekkige elektronische gegevensuitwisseling worden vermijdbare fouten gemaakt, moeten mensen steeds weer opnieuw hun verhaal vertellen, moeten zorgverleners gegevens telkens opnieuw intypen ten koste van de tijd voor cliënten. De Minister van Medische Zorg gaat de komende jaren in concrete stappen elektronische gegevensuitwisseling versnellen en wettelijk verplicht stellen (brief december 2018, april 2019 en juli 2019). Als sector staan wij achter deze ontwikkeling. De activiteiten die voortvloeien uit het versnellen en verplichten van elektronische gegevensuitwisseling zullen ons allen raken: ActiZ, individuele zorgorganisaties en ook zeker de regio's waarin wij in samenwerking met andere zorgorganisaties dag in dag uit multidisciplinair actief zijn.

Wat doen individuele leden?

De ActiZ-leden krijgen te maken met de activiteiten die voortvloeien uit het wettelijk verplicht stellen van elektronische gegevensuitwisseling. Daarvoor zullen lokaal afspraken moeten worden gemaakt om de gegevensuitwisseling te laten leiden tot betere communicatie.

Wat doet ActiZ:

De leden worden op landelijk niveau door ActiZ vertegenwoordigd in het programma dat door VWS naar aanleiding van de brief van de Minister is opgezet. Daarbij worden actief de belangen behartigd op onderwerpen die samenhangen met elektronische gegevensuitwisseling.

Dat is nodig gezien de complexiteit en de potentiële impact (niet alleen op onze leden maar ook zorginhoudelijk en op onze cliënten). ActiZ zal daarnaast de vertaling van wat elektronische gegevensuitwisseling betekent voor de leden verzorgen. Het onderwerp elektronische gegevensuitwisseling hangt nauw samen met VIPP-Care (InZicht) en MedMij;

ActiZ brengt actief de ouderenzorgsector onder de aandacht van het Informatie Beraad.

Regionale samenwerking versterken/ondersteunen met inzichten uit data, is een resultaat van het project data-analyse en informatie. Planning eind 2019 eerste inzichten voor regionale samenwerking.

Medicatieveiligheid: het inbrengen van de processen en uitdagingen die de implementatie van de richtlijn MP9 geeft door de benodigde samenwerking in de regio. En ondersteunen bij het gezamenlijk realiseren van gegevensuitwisseling in de regio. In eerste instantie door het houden van Versnellingskamers vervolgens via het Programmabureau InZicht. Planning Versnellingskamers lopen tot eind 2019 en vormen een excellente voorbereiding op de subsidieaanvraag voor gegevensuitwisseling bij de regeling InZicht.

Delen van goede voorbeelden over regionale samenwerking (Ledenvoorleden).

Domein overkoepelend

Voor alle drie de domeinen is wet- en regelgeving van toepassing en gelden eisen op het gebied van veiligheid (security).

A. Wet- en regelgeving

Wat doen individuele leden?

Leden houden zich aan wet- en regelgeving en nemen daarvoor de benodigde stappen binnen hun organisatie.

Wat doet ActiZ:

ActiZ maakt een overzicht van de relevante wetgeving en de gevolgen voor en eisen aan de VVT sector, voor nu en ook wat er op komst is. ActiZ kijkt mee naar wat er op komst is en voert zo nodig lobby om te bewerkstelligen dat ook wetgeving helpt in het goede zorgproces en niet belemmert. Deze wet- en regelgeving is aan verandering onderhevig en moet regelmatig worden geupdated.

Ook bij knelpunten om aan de wetgeving te kunnen voldoen die boven het niveau van een individu lid komt kan ActiZ een rol nemen. Recent is dat het geval richting leveranciers omdat zij niet de model verwerkersovereenkomst willen tekenen maar een addendum toevoegen.

B. Security

Wat doen individuele leden?

Zorgen voor het veilig omgaan met gegevens, het beveiligen van het systeem zoveel mogelijk by design, en het bewustmaken van medewerkers over dit onderwerp zijn onderdelen die inherent vast zitten aan het steeds verder digitaliseren. Normen zoals de NEN 7510 spelen hierbij een rol.

Wat doet ActiZ:

ActiZ voert een verkenning uit naar het onderwerp security op drie domeinen: IT, organisatie en medewerkers. Om met die verkenning te bepalen wat voordeel heeft om collectief op te pakken en welke zaken beter door de individuele leden zelf kunnen worden uitgevoerd. En wat voor dat laatste aan facilitering vanuit de vereniging wordt gevraagd.

C. Ethiek

Aan onderwerpen als machine learning/artificial intelligence (AI) data zitten ook ethische vraagstukken. Daar zullen individuele leden een eigen afweging in maken, maar ook in de vereniging kan dit een bespreekpunt zijn. Het is ook een onderwerp voor Ledenvoorleden.

branchevereniging van zorgorganisaties

verpleeghuiszorg | zorg thuis | revalidatie en herstel | jeugd